

Bezpečnostní správa



JUDr. Alena Kliková, JUDr. David Hejč



Bezpečnostní správa I

- Zaměření, organizace a právní úprava bezpečnostní správy. Bezpečnost ČR. Krizové řízení. Integrovaný záchranný systém. Policejní správa. Policie ČR. Oprávnění a povinnosti policistů. Obecní policie.



Bezpečnostní správa II

- Zpravodajské služby. Zajišťování a organizace obrany státu. Ozbrojené síly. Armáda České republiky. Branná povinnost. Úprava vztahů při výkonu vojenské činné služby.



Obsah

- Pojem bezpečnostní správa
 - (Vybrané) prameny právní úpravy
 - Ústavní zákon o bezpečnosti
 - Vybrané mimořádné stavy
 - Formy realizace bezpečnostní správy
- Krizové řízení
- Integrovaný záchranný systém
- Správa policie
- Ostatní „vnitřní bezpečnost“



Bezpečnostní správa

- = účelově vybudovaný systém orgánů VeSpr pověřených zajišťováním bezpečnosti a veřejného pořádku, popř. obrany státu, a jejich činnost

Bezpečnost = ochrana společnosti a jednotlivců před nebezpečím ohrožujícím

- bezpečnost státu, jeho institucí, jako i nerušený výkon funkcí státu (vnitřní pořádek a bezpečnost ve státě)
- život, zdraví, svobodu, lidskou důstojnost a čest jednotlivce

Veřejný pořádek = ochrana pravidel chování lidí na veřejnosti, jejichž zachování je nutnou podm. spořádaného spol. soužití

Obrana státu = *souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením (2/2 Z o zajišťování obrany státu)*

Bezpečnostní správa – bezpečnost státu



Bezpečnost státu znamená *zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, ochrany demokratických základů státu, ochrany životů, zdraví a majetkových hodnot.*

Svrchovanost (suverenita) státu označuje *nezávislost státní moci na jakékoli jiné moci*, a to v mezinárodních i vnitřních vzt.

- předpokládá, že stát *ovládá své území a obyvatelstvo*, a to aniž by měl „nad sebou“ někoho vyššího

Územní celistvost znamená, že se jedná o stát *unitární*,

tj. stát, který disponuje jednotnou a jedinou soustavou státních orgánů (moci zákonodárné, výkonné a soudní) a nečlení se na územní jednotky, která mají charakter státu

- opakem unitárního státu je stát federativní



Bezpečnostní správa

Vnitřní bezpečnost

- správa policie
- integrovaný záchranný systém (IZS) a krizové řízení
- zpravodajské služby
- ochrana utajovaných informací a bezpečn. způsobilost
- ochrana pořádku a bezpečnosti při správě soudnictví
- ochrana přírody
- ochrana bezpečnosti práce
- požární ochrana

Vnější bezpečnost

- správa obrany



Bezpečnostní správa

Vybrané orgány

- Vláda – nejvyšší a ústřední orgán bezpečnostní správy
- Bezpečnostní rada státu – připravuje podklady
- MV a MO – specializované ústřední orgány
- Policie ČR – jednotný ozbrojený bezpečn. sbor
- Bezpečnostní informační služba – ozbrojená zpravodajská služba
- Armáda – základ ozbrojených sil (+ vojenská stráž prezidenta a hradní stráž)
- Obce a kraje – mají úkoly v oblasti zajišťování bezp. a veřejného pořádku a obrany na svém území



Bezpečnostní správa

Vybrané orgány

- Parlament
 - vyhlášení stavu ohrožení a válečného stavu
 - souhlas s pobytem cizích vojsk a s vysláním českých vojsk do zahraničí
- Prezident ČR
 - vrchní velitel ozbrojených sil, s kontrasignací předsedy (nebo pověřeného člena) vlády, zejm. se podílí se na vydávání (specifických) normativních právních aktů a stanoví v řádu způsob propouštění vojáků ze základní nebo náhradní služby



Bezpečnostní správa

Ústřední orgány státní správy (2/1969)

- Ministerstvo vnitra
 - *ústředním orgánem st. správy pro veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu, včetně dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu*
 - *zajišťuje komunikační sítě pro Policii České republiky, složky integrovaného záchranného systému a územní orgány státní správy a provozuje informační systém pro nakládání s utajovanými informacemi mezi orgány veřejné moci*
- Ministerstvo obrany
 - *ústředním orgánem státní správy zejména pro zabezpečování obrany České republiky a řízení Armády České republiky a správu vojenských újezdů*



Prameny právní úpravy

- **Ústavní Z č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR**
- **Vnitřní bezpečnost (zejména)**
 - Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
 - Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
 - Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
 - Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
 - Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů
 - Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
 - Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách ČR
 - Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti
 - Zák. č. 229/2013 Sb. o nakládání s bezpečnostním materiálem.



Prameny právní úpravy

- **Ústavní Z č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR**
- **Vnější bezpečnost - obrana (zejména)**
 - Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
 - Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání
 - Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
 - Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)
 - Zákon č. 332/2014 Sb., kterým se mění zákon o vojácích z povolání

Ústavní Z o bezpečnosti ČR

- vymezuje zákl. povinnosti státu zajišťovat bezpečnost (svrchovanost, územní celistvost, ochranu demokratických základů státu, životů, zdraví a majetkových hodnot)
- vymezuje zákl. výstavbu a činnost ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů a havarijních služeb
- základ pro ukládání povinností FO a PO
- vymezení tzv. „mimořádných stavů“ a jejich základních souvislostí
- zakotvení Bezpečnostní rady státu

Ústavní Z o bezpečnosti ČR

Bezpečnostní rada státu

- Zvláštní orgán složený z předsedy **vlády** a dalších členů vlády (dle rozhodnutí vlády), který v rozsahu vládního pověření připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR
- **Prezident** ČR má právo účastnit se jejích schůzí, vyžadovat od ní a jejích členů zprávy a projednávat s ní nebo s jejími členy otázky, které patří do jejich působnosti



Ústavní Z o bezpečnosti ČR

Mimořádné stavy

- = stavy, které se vyhláší
 - je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy ČR nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí, anebo
 - je-li třeba plnit mezinár. závazky o společné obraně,
- a to podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace
- nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav (nikoli stav nouze dle 2068 NOZ)



Mimořádné stavy

Nouzový stav

- v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožuje životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost
- jen na určitém území a na dobu určitou (max 30 dní; prodl. se souhlasem PS) + s uvedením důvodů
- vyhláší vláda (při nebezpečí z prodlení její předseda) ve Sb. + uveřejňuje se v hrom. sdělovacích prostředcích; informuje o tom PS, která může zrušit
- pravomoci orgánů veřejné správy a možné povinn. PO a FO při nouzovém stavu stanoví [Krizový Z](#), která práva se omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají stanoví vláda
- <http://www.dolnichvatliny.cz/informace/vyhlaseni-nouzoveho-stavu/>



Mimořádné stavy

Přípravu **hospodářských opatření** pro mimořádné stavy + stav nebezpečí (dle KrizZ) a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů upravuje zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy

Hospodářská opatření pro mimořádní stavy = organizační, materiální nebo finanční opatření přijímaná orgány veřejné správy pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb ve stavu nebezpečí + v mimořádných stavech za účelem jejich překonání

Sytém hospodářských opatření

- system nouzového hospodářství (k zabezpečení nezbytných dodávek pro uspokojování základních životních potřeb, podporu činnosti hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a podporu výkonu státní správy),
- system hospodářské mobilizace (k zajištění mobilizačních dodávek pro ozbrojené síly a ozbrojené bezpečnostní sbory)
- použití státních hmotných rezerv
- výstavba a údržba infrastruktury
- regulační opatření (ke snížení nebo usměrnění spotřeby)

http://www.sshr.cz/cinnosti/stranky/opatreni_krizove_stavy.aspx



Formy realizace bezp. správy

- Správní akty
- Veřejnoprávní smlouvy (např. o zajišťování činnosti obecní policie)
- Faktické úkony



Formy realizace bezp. správy

Faktické úkony

= faktická (neformální) správní činnost, která je uskutečňována na základě zákona a jejímž prostřednictvím jednotlivé úřední osoby v konkrétních případech zasahují do správních poměrů FO, popřípadě PO

- Faktické pokyny
- Bezprostřední zásahy
- Exekuční úkony



Formy realizace bezp. správy

Faktické pokyny

= správní úkony zákonem zmocněné jednotlivé úřední osoby, spočívající ve vyslovení zákazu nebo příkazu určitého jednání, který je jeho adresát povinen respektovat

- typicky udělovány mimo prostory vykonavatelů veřejné správy
- formu zákon zpravidla nepředepisuje; z povahy věci zpravidla ústně, popřípadě posunkem (gestem) nebo i za pomoci nějakého technického zařízení



Formy realizace bezp. správy

Bezprostřední zásahy (zákroky)

- je-li třeba zasáhnout do práv FO nebo PO, a to aniž by o tom bylo z časových důvodů možno rozhodnout postupem stanoveným pro správní řízení
- jde o situaci nepředvídatelnou, ovšem nutně okamžitě řešenou (např. požár, přistižení os. podezřelé z protiprávního jednání nebo takového jednání se dopouštějící), anebo vyžadující moment překvapení (nenadálost), bez něhož by prováděný správní úkon ve značné míře ztratil smysl (typické je to pro správní dozor všeho druhu).
- ústní výzvy, příkazy nebo zákazy vydané oprávněnou úřední osobou něco konat, něčeho se zdržet nebo něco strpět



Formy realizace bezp. správy

Bezprostřední zásahy – podmínky

- Prokázání pravomoci k určitému zásahu do práv - zpravidla předložením služebního průkazu úřední osoby či stejnokrojem opatřeným identifikačním číslem; popř. výjimečně i pouhým prohlášením (např. „policie“), po němž však musí následovat prokázání některým z řádných způsobů; někdy je Z stanoveno
- Zásah je svou povahou, obsahem, rozsahem a účelem v souladu se zákonem a s pravomocí úřední osoby
- V souladu se Z i způsob zásahu – úř. osoba musí dbát cti, vážnosti a důstojnosti jiných os. i své vlastní, „zasahovanému“ má být srozumitelně vysvětleno, co se na něm požaduje, a má mu být dáno poučení o jeho právech, je-li to vzhledem k situaci možné + některé zvláštní podmínky



Policejní správa

= souhrn činností policejních orgánů, jimž zákon ukládá úkoly ochrany ve věcech bezpečnosti a veř. pořádku

- Policie ČR

- jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor sloužící veřejnosti na celém území ČR
- jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony (P EU, m.s.)

- Obecní policie

- orgán obce, který zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud mu je svěří zákon o obecní policii nebo zvláštní zákon



Policie ČR

- = jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který zásadně působí na území celé ČR
- chrání bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předchází trestné činnosti a plní další úkoly dle TrŘ a jiných Z + přímo použitelných předpisů EU a m.s., které jsou součástí pořádku ČR
- dle povolání ministrem vnitra plní též úkoly
 - Ministerstva vnitra
 - v Policejní akademii České republiky, nebo
 - ve škole/školském zařízení, které nejsou org. částí policie
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky



Policie ČR

Úkoly PČR vykonávají

- policisté (příslušníci policie)
 - vykonávají službu ve služebním stejnokroji nebo v občanském oděvu v závislosti na povaze konkrétní činnosti a potřebě efektivního plnění úkolů policie
 - služební stejnokroj policie je oprávněn nosit jen policista
 - bývalý policista může na základě souhlasu policejního prezidenta nosit služební stejnokroj s odlišujícím označením při vhodných příležitostech
- zaměstnanci policie
- jsou při tom povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní



Policie ČR

Policista je příslušník policie ve **služebním poměru** dle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečn. sborů

- upravuje právní poměry fyzických osob, které v bezpečnostním sboru vykonávají službu (dále jen "příslušník"), jejich odměňování, řízení ve věcech služebního poměru a organizační věci služby

Předpoklady k přijetí do služebního poměru

- písemná žádost
- občanství ČR, 18 let, plná svéprávnost, bezúhonnost
- stupeň vzdělání stanovený pro dané služební místo, popř. oprávnění seznamovat se s utajovanými informacemi
- zdravotní, osobnostní a fyzická způs. k výkonu služby
- neexistence členství v politické straně nebo politickém hnutí, u příslušníka zpravodajské služby ani odborové organizace
- nevykonávání živn. či jiné výdělečné činnosti, neexistence členství v řídicích nebo kontrolních orgánech podnik. PO



Policie ČR

Skončení služebního poměru

- uplynutím doby určité,
- propuštěním (musí)
 - sankce
 - nesplňování podmínek
 - žádost o propuštění
 - + org. změny, zánik osvědčení, neuspokojivé výsledky (u poměru na dobu určitou)
- úmrtím nebo prohlášením za mrtvého,
- dnem 31. prosince kalendářního roku, v němž příslušník dovršil věku 65 let



Policie ČR

Odpovědnost

- Trestněprávní - dle ustanovení o TČ vojenských
- Správněprávní
 - za jednání, které má znaky přestupky
 - disciplinární - za kázeňské přestupky
 - **kázeňským přestupkem** je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o TČ nebo o jednání, které má znaky přestupku nebo jiného správního deliktu, též dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení
- Kázeňské přestupky a jednání, které má znaky přestupku se projednávají ve služebněP režimu, ovšem v druhém případě dle postupu dle PřestZ



Policie ČR

Povinnosti policistů

- dodržovat zákony a další obecně závazné P předpisy
- plnit
 - úkoly uložené P předpisy a
 - rozkazy a pokyny svých nadříz.
- provést služební zákrok nebo služební úkon, popř. provést jiná opatření (zejm. vyrozumět nejbližší policejní útvar), jestliže je spáchán TČ nebo přešupek (nebo je důvodné podezření)
 - i mimo službu, je-li bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo svoboda osob anebo majetek nebo došlo-li k útoku na tyto hodnoty

 **Policejní jednotka nemá povinnost provést úkon nebo jiné opatření (§ 10 odst. 4) jestliže**

je zřejmé, že provádí jiný úkon, zejména

- 1. plní úkoly, při nichž používá operativně pátrací prostředky nebo podpůrné operativně pátrací prostředky,*
- 2. pronásleduje pachatele trestného činu,*
- 3. zakročuje pod jednotným velením,*
- 4. vykonává šifrovou nebo kurýrní službu, při níž by mohlo dojít k ohrožení včasného předání šifrovaných zpráv nebo k ohrožení přepravovaných věcí,*
- 5. plní úkol, při němž používá výbušniny nebo výbušné předměty,*
- 6. zajišťuje bezpečnost chráněných objektů, prostorů nebo osob,*
- 7. provádí výcvik a přípravu k použití operativně pátracího prostředku nebo podpůrného operativně pátracího prostředku, nebo*
- 8. získává poznatky ze zájmového prostředí podle § 70,*

jehož přerušeni nebo nedokončení by mělo zřejmě závažnější následky než nesplnění těchto povinností,

b) jsou jeho schopnosti sníženy v důsledku jeho zdravotního stavu nebo vlivem léků anebo jiných látek tak, že řádné provedení nebo dokončení úkonu anebo jiného opatření by bylo ohroženo,

c) k provedení úkonu nebo jiného opatření nebyl odborně vyškolen nebo vycvičen a povaha úkonu nebo jiného opatření takové vyškolení nebo vycvičení vyžaduje, nebo

d) je zřejmé, že nemůže úkon nebo jiné opatření úspěšně dokončit.

Policie ČR

Povinnosti policistů II

- při provádění služebního zákroku nebo služebního úkonu spojeného se zásahem do práv nebo svobod je povinen poučit osoby a užít odpovídající výzvy (pokud to povaha a okolnosti umožňují)
- prokázat stanoveným způsobem svou příslušnost ke sboru
- dodržovat pravidla služební zdvořilosti
- zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při plnění úkolů
 - a to i po skončení služebního poměru



Policie ČR

Oprávnění policistů

- požadovat
 - vysvětlení
 - prokázání totožnosti
- omezit možnost volného pohybu osoby
- zajistit osobu, která
 - ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek,
 - v budově útvaru policie úmyslně znečišťuje nebo poškozuje majetek anebo slovně uráží policistu nebo jinou osobu,
 - má být předvedena dle zvl. předpisu, či kladla odpor / pokusila se o útěk
 - utekla z „detenčního zařízení“
 - byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li dův. obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,
 - není trestně odp. a byla přistižena při jednání, které má znaky TČ, je-li důvodná obava, že bude v protiP jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci,
 - je nezletilá, je-li to nezbytné pro její navrácení do „příslušné“ péče
 - byla dopadena na základě pronásledování příslušníkem zahr. bezp. sboru



Policie ČR

Oprávnění policistů II

- přesvědčit se, zda předvedená či zajištěná osoba nemá zbraň, popř. ji odebrat
- odebrat osobě zbraň na místě veřejně přístupném, hrozí-li její užití k násilí či pohrůžce (po předchozí marné výzvě)
- ve stanovených případech provést
 - osobní prohlídku
 - prohlídku objektů, zavazadel, dopravních prostředků
- za stanovených podmínek otevřít byt a jiné uzavřené prostory, vstoupit do nich a provést potřebné služební zákroky, úkony nebo jiná opatření k odvrácení hrozícího nebezpečí
- ke vstupu do živnostenských provozoven, vč. prostor, u kt. lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické osoby, a to i po skončení prodejní nebo provozní doby
 - vs. vstup do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek?



Policie ČR

Oprávnění policistů III

- zakázat vstup na určená místa
- specifická oprávnění související se zajišťováním
 - ochrany státních hranic
 - bezpečnostní železniční dopravy
 - dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a při jeho řízení
- za zákonných podmínek rozhodnout o vykázání ze společného obydlí a zakázání vstupu či návratu
- úkony související s řízením o přestupcích
- k použití speciálních prostředků (dle P úpravy)
 - tzv. podpurných operativě pátracích prostředků
 - donucovacích prostředků a zbraní
 - výbušných prostředků a výbušnin



Policie ČR

Donucovací prostředky

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy,
- b) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek,
- c) obušek a jiný úderný prostředek,
- d) vrhací prostředek mající povahu střelné zbraně podle jiného P předpisu s dočasně zneschopňujícími účinky,
- e) vrhací prostředek, který nemá povahu zbraně podle 56 odst. 5,
- f) zastavovací pás, zahrazení cesty vozidlem a jiný prostředek k násilnému zastavení vozidla nebo zabránění odjezdu vozidla,
- g) vytlačování vozidlem,
- h) vytlačování štítem,
- i) vytlačování koněm,
- j) služební pes,
- k) vodní stříkač,
- l) zásahová výbuška,
- m) úder střelnou zbraní,
- n) hrozba namířenou střelnou zbraní,
- o) varovný výstřel,
- p) pouta,
- q) prostředek k zamezení prostorové orientace.



Policie ČR

Orgány

- MV
 - vytváří podmínky pro plnění úkolů policie
 - je nadřizeno Policii ČR
- Policejní prezidium ČR
 - v jeho čele s policejní prezidentem, který odpovídá za činnost policie ministrovi
 - řídí činnost policie
- útvary policie s celostátní působností
 - zřizuje ministr
- krajská ředitelství policie
- útvary zřízené v rámci krajského ředitelství
 - zřizuje policejní prezident



Policie ČR

Povinnosti policistů

- Zdvořilost
 - Policista a zaměstnanec policie jsou při plnění úkolů policie povinni dodržovat pravidla zdvořilosti a dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní



Obecní policie

- = **orgán obce** sloužící k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plnění dalších úkolů, pokud jí je svěřen zákonem o obecní policii nebo zvláštní zákon
- přispívá k ochr. a bezp. osob a majetku, podílí se na prevenci kriminality v obci,
 - dohlíží na dodržování pravidel obč. soužití, dodržování OZV a N obce
 - podílí se ve stanoveném rozsahu na dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích
 - podílí se na dodržování právních předpisů o ochraně veřejného pořádku a v rozsahu svých povinností a oprávnění stanovených Z o obcích či zvl. zákonem činí opatření k jeho obnovení
 - provádí dohled nad dodržováním čistoty na veř. prostranstvích v obci
 - odhaluje přestupky a jiné správní delikty, jejichž projednávání je v působnosti obce,
 - poskytuje za účelem zpracování statistických údajů MV na požádání údaje o obecní policii



Obecní policie

strážník policie

- zaměstnanec obce, který musí být
 - bezúhonný,
 - spolehlivý,
 - starší 21 let,
 - zdravotně způsobilý,
 - dosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou a
 - má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů (vydává MV, na dobu 3 let, pokud úspěšně vykonal zkoušku)
- prokazuje se stejnokrojem a odznakem obecní policie, mimo pracovní dobu odznakem; popř. prohlášením obecní (městská) policie, nelze-li krátkodobě jinak



Obecní policie

povinnosti strážníka

- při provádění úkolů je povinen dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma a případný zásah do jejich práv a svobod překročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného zákrokem nebo úkonem
- poučit osoby o jejich právech
- poskytnout pomoc v rozsahu svých oprávnění a povinností dle Z o obcích nebo zvláštního zákona každému, kdo o ni požádá



Obecní policie

povinnosti strážníka II

- v pracovní době je povinen v mezích Z o obcích či zvl. Z provést zákrok nebo úkon, nebo učinit jiné opatření, je-li páchán trestný čin nebo přešupek či jiný správní delikt anebo je-li důvodné podezření z jejich páchání
- i mimo pracovní dobu je k tomu povinen (zejména vyrozumět nejbližší útvar policie), je-li páchán trestný čin nebo přešupek, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.

Obecní policie

*Strážník **není povinen provést zákrok nebo úkon** k plnění úkolů, jestliže*

- a) je pod vlivem léků nebo jiných látek, které závažným způsobem snižují jeho schopnost jednání,*
- b) k jeho provedení nebyl odborně vyškolen ani vycvičen a povaha zákroku takové odborné vyškolení nebo vycvičení vyžaduje, nebo*
- c) je zřejmé, že zákrok nebo úkon nemůže úspěšně dokončit.*

*Strážník **neprovede zákrok nebo úkon** k plnění úkolů, jestliže by jeho provedením došlo k maření úkolů bezpečnostního sboru.*



Krizové řízení

- = souhrn řídicích činností orgánů krizového říz. zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s
- přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo
 - ochranou kritické infrastruktury
 - Definice krizového řízení – komplex opatření a úkolů, které při vzniku krizových situací plní orgány VS ve spolupráci s dalšími organizacemi. Zejména, udržení funkčnosti VS, fyzického a duševního zdraví obyvatelstva, zajištění dostupnosti životně důležitého zboží a služeb, uchování soukromého a veřejného majetku, organizaci záchranných, likvidačních a obnovovacích prací na postiženém území a humanitární pomoci postiženým. Je nedílnou součástí řízení státu.



Krizové řízení

krizová situace

- lze dělit na 1) nevojenské krizové situace (nesouvisí s obranou státu)

2) vojenské krizové situace

- *mimořádná událost podle zákona o IZS (239/2000)*
- *narušení kritické infrastruktury (narušení její funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení zákl. živ. potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu)*
- *nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen krizový stav*

krizový stav je stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu





Členění krizového stavu

- Členění krizového stavu:
 - 1) nevojenské (civilní) krizové stavy:
 - a) stav nebezpečí (viz krizový zákon)
 - b) nouzový stav (viz ústavní zákon bezpečnosti)
 - c) stav ohrožení státu (viz úst. zák. o bezpečnosti). (civilní nebo vojenský).
 - 2) vojenské krizové stavy, vojenský stav ohrožení státu – čl. 43 ods. 1 ústavy ČR lze vyhlásit jen pokud došlo k vojenskému napadení republiky. Případně smluvního partnera ČR na základě spojenecké smlouvy. Válečný stav se v pojetí právního řádu ČR rovná válce.





Krizové řízení

- Krizový zákon umožňuje ukládat povinnosti FO a PO při přípravě na krizové situace i k jejich řešení
- jsou stanoveny sankce za jejich nesplnění



Rozhodnutí o vyhlášení krizového stavu

- Stav ohrožení státu nebo válečný stav – forma usnesení parlamentu.
- Nouzový stav – forma nařízení vlády (článek 78 ústavy)
- Stav nebezpečí – územní působnost – vyhlašuje se na krajské úrovni podle krizového zákona jako nařízení kraje. Vyhlašuje hejtman tzv. rozhodnutím hejtmana s publikací ve Věstníku právních předpisů kraje (u hl. města Prahy v jeho Sbírce právních předpisů). Rozhodnutí o vyhlášení nabývá účinnosti nejdříve dnem vyhlášením.





Krizové řízení

Stav nebezpečí

- vyhláší hejtman (primátor Phy) jako bezodkladné opatření, jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu (v něm se vyhláší nouzový stav) a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek integrovaného záchranného systému nebo subjektů kritické infrastruktury;
 - NELZE vyhlásit z důvodu stávkové akce vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů
 - pro celé území kraje nebo jeho část (nestačí-li, vláda vyhlásí nouzový stav), max na 30 dní; ve Věstníku P předpisů kraje
 - hejtman o tom neprodleně o tom informuje vládu, MV, sousední kraje, a pokud mohou být krizovou sit. dotčeny, též další kraje
- x neplést si se stupni povodňové aktivity (stav bdělosti, stav pohotovosti, stav ohrožení) dle 70 zákona o vodách, popř. jinými obdobnými „stavy“



Krizové řízení

Na krizové řízení navazují **hospodářská opatření** dle zákona o hospodářských opatřeních pro krizové stavy

= organizační, materiální nebo finanční opatření přijímaná orgány veřejné správy pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků, prací a služeb ve stavu nebezpečí + v mimořádných stavech za účelem jejich překonání

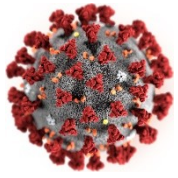
Sytém hospodářských opatření

- system nouzového hospodářství (k zabezpečení nezbytných dodávek pro uspokojování základních životních potřeb, podporu činnosti hasičských záchranných sborů a havarijních služeb a podporu výkonu státní správy),
- systém hospodářské mobilizace (k zajištění mobilizačních dodávek pro ozbrojené síly a ozbrojené bezpečnostní sbory)
- použití státních hmotných rezerv
- výstavba a údržba infrastruktury
- regulační opatření (ke snížení nebo usměrnění spotřeby)

http://www.sshr.cz/cinnosti/stranky/opatreni_krizove_stavy.aspx

Vyhlášení krizových stavů

krizový stav	zákon	kdo vyhláší	důvod	rozsah	doba trvání
Stav nebezpečí	KrizZ (§3)	Hejtman (primátor hl. m. Prahy)	Jsou-li ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů kritické infrastruktury.	Celý kraj, část kraje	Nejdéle 30 dnů (prodloužení se souhlasem vlády)
Nouzový stav	Ústavní zákon o bezp. ČR. (čl. 5 a 6)	Vláda (předseda vlády)	Při živelních pohromách, ekologických a průmyslových haváriích, nehodách nebo jiném nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní bezpečnost.	Celý stát, omezené území státu	Nejdéle 30 dnů
Stav ohrožení státu	Ústavní zákon bezp. ČR. (čl. 7)	Parlament na návrh vlády	Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.	Celý stát	Není omezeno
Válečný stav	Ústava (čl. 43)	Parlament	Při napadení ČR nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení	Celý stát	Není omezeno

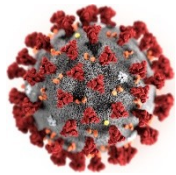


Krizová opatření vlády

5 a 6 krizového zákona



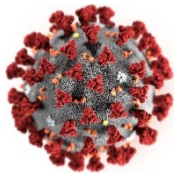
- Podmínkou je vyhlášený **nouzový stav** (popř. stav ohrožení státu v některých případech)
- Z důvodu **pandemie** vyhlášen celkem v délce více než 250 dnů
- usnesení vlády o vyhlášení nouzového stavu = primárně aktem aplikace ústavního práva; představuje "akt vládnutí,, – Pl. ÚS 8/20
- Přezkoumán jen byl-li by v rozporu se základními principy demokratického právního státu X obiter dictum Pl. ÚS 12/21



Krizová opatření vlády

5 a 6 krizového zákona

- Některé příklady krizových opatření vlády:
 - zákaz maloobchodního prodeje a prodeje a poskytování služeb v provozovnách, s výjimkou vybraných provozoven:
 - zákaz osobní přítomnost žáků a studentů na vzdělávání ve školách a školních zařízeních
 - zákaz přítomnosti veřejnosti v provozovnách stravovacích služeb (např. restaurace, hospody a bary),
 - zákaz koncertů a jiných hudebních, divadelních, filmových a jiná uměleckých představení

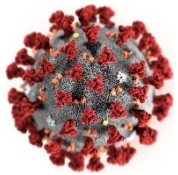


Krizová opatření vlády

5 a 6 krizového zákona



- krizový zákon nestanoví, jakou mají právní formu (přitom řešení této otázky představuje významné právní důsledky).
- *Ustanovení 5 a 6 krizového zákona poskytují vládě široký prostor k vymezení povinností či omezení tvořících obsah krizového opatření, jakož i osob a území, jichž se toto krizové opatření má týkat. Může jít o stanovení obecného pravidla chování adresovaného neurčitému počtu osob. Není ale vyloučeno, aby se krizové opatření týkalo i jen určité konkrétní věci nebo dopadalo na určitý konkrétně vymezený okruh adresátů. Nemusí nutně jít o normativní právní akt, ale v úvahu přicházejí nejrůznější varianty právních aktů. Pojem krizového opatření prostě zahrnuje vše, co musí vláda činit na základě ústavního zmocnění ke zvládnutí krizové situace. (Pl. ÚS 11/20)*
- v praxi jde o normativní právní akty

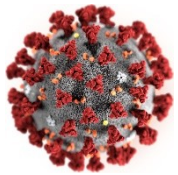


Krizová opatření vlády

5 a 6 krizového zákona



- Jaký normativní právní akt? – právní síla ?
- přímý přístup k soudu jen zvláštní skupiny osob – Ústavní soud X dotčené osoby nepřímo skrze akt aplikace
- rozdíl v případě mimořádných opatření obecné povahy podle zákona o ochraně veřejného zdraví a pandemického zákona



Krizová opatření vlády

5 a 6 krizového zákona



- patrná snaha uvedený problém řešit

rozšířenému senátu NSS předloženo k posouzení:

*...pokud je určité **krizové opatření** pojato tak, že **přímo dopadá** do práv **jasně vymezeného okruhu** osob a existuje zde **blížší vztah** mezi důsledky opatření, byť ve formě právního předpisu, a těmito dotčenými osobami, aniž by zde působilo zprostředkování jiným orgánem veřejné moci, lze **zásahovou žalobou podle 82 s. ř. s.** brojít přímo proti důsledkům tohoto krizového opatření.*

(usnesení 9. senátu NSS ze dne 19. 2.2021, č. j. 9 As 264/2020 – 29).

- systémové řešení?



Integrovaný záchranný systém

- Zák. č. 239/2000 Sb. o IZS
- Vyhl. MV č. 328/2001 Sb. o podrobnostech zabezpečení IZS
- Vyhl. MV č. 380/2002 Sb. o přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- zák. č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení
- zák. č. 238/2000 Sb. o hasičském záchranném sboru ČR
- zák. č. 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví
- zák. č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách
- zák. č. 273/2008 Sb. o policii ČR
- zák. č. 219/1999 Sb. o ozbrojených silách ČR
- zák. č. 2/1969 Sb. – kompetenční zákon
- zák. č. 128/2000 Sb. o obcích
- zák. č. 129/2000 Sb. o krajích





Integrovaný záchranný systém

- koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací
- složky
 - hasičský záchranný sbor ČR
 - jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí
 - zdravotnická záchranná služba
 - policie ČR
- ostatní složky poskytují pomoc na vyžádání
 - vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezp. sbory, ostatní záchranné sbory, neziskové organizace, sdružení občanů

Integrovaný záchranný systém

- Operační střediska hasičského záchranného sboru
 - stále koordinační orgány
 - op. středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru
- Ministerstvo vnitra
 - řídí, koordinuje, kontroluje a vytváří koncepce
- Orgány obcí a krajů

Pomoc od složek systému může vyžadovat

- MV, hejtman, starosta obce III a velitel zásahu



Bezpečnostní správa II

- Zpravodajské služby. Zajišťování a organizace obrany státu. Ozbrojené síly. Armáda České republiky. Branná povinnost. Úprava vztahů při výkonu vojenské činné služby.



Zpravodajské služby

- BIS = ozbrojená zpravodajská služba
 - státní orgán pro získávání, shrom. a vyhodnocování informací důležitých pro ochranu ústavního zřízení, významných ekon. zájmů, bezpečnost a obranu ČR
 - odpovídá vládě, která ji koordinuje (jmenuje ředitele po projednání ve výboru PS)
 - úkoluje ji vládá a prezident
- Úřad pro zahraniční styky a informace
 - zabezpečuje info mající původ v zahraničí důl. pro bezpečnost a ochr. zahr. politických a ekon. zájmů ČR
- Vojenské zpravodajství
 - zabezpečuje info mající původ v zahraničí důl. pro obranu a bezpečnost ČR



Utajované informace

Utajovaná informace = informace v jakékoliv podobě zaznamenaná na jakémkoliv nosiči označená v souladu s tímto zákonem, jejíž vyžazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných informací

- **zajišťována**

- Personální bezpečností (podmínkami přístupu osobě)
- Průmyslovou bezpečností (podmínky přístupu podnikatele k utajované informaci)
- Administrativní bezpečnost (vyznačování údajů a evidence)
- Fyzická bezpečnost (určují se objekty, zabezpečené oblasti a jednací oblasti)
- Bezpečnost informačních a komunikačních systémů
- Ochrana utajovaných informací při zpracování v elektronické podobě v zařízení, které není součástí informačního nebo komunikačního systému
- Kryptografická ochrana
- Certifikace
- Osvědčení fyzické osoby, osvědčení podnikatele, zvláštní přístup a zprošťování mlčenlivosti



Správa obrany

- úst. zák. č. 1/1993 Sb. ústava ČR (+ listina ZP svobod)
- úst. zák. č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR
- zák. č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR
- zák. č. 2/1969 Sb. – kompetenční zákon
- zák. č. 585/2004 Sb., branný zákon
- zák. č. 128/2000 Sb. o obcích
- zák. č. 129/2000 Sb., o krajích





Správa obrany

- **příslušník ozbrojených sil** – pouze voják v činné službě
- **služební orgán v ozbrojených silách** – prezident republiky, ministr obrany a v rozsahu určeném rozkazem prezidenta nebo ministra obrany velitele, náčelníci a jiní vedoucí pracovníci.
- **Vojenské objekty** – objekty důležité pro obranu státu jehož jsou majetkem, hospodaření s nimi přísluší MO a jím zřízeným org. Složkám státu.
- **Vojenský útvar** – samostatná bojová nebo výcviková součást ozbrojených sil v čele s velitelem.
- **Vojenské zařízení** – samostatná součást ozbrojených sil, která je určena k zajišťování jejích potřeb.
- **Vojenský záchranný útvar** – samostatná součást armády, určená k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany.



Správa obrany

- K zajišťování své bezpečnosti vytváří Česká republika ozbrojené síly
- Ozbrojené síly tvoří vojáci v činné službě; jejich služebněprávní vztahy se řídí zvl. P předpisy (220, 221)
- V ozbrojených silách se zaměstnávají občanští zaměstnanci, kteří tvoří civilní personál ozbrojených sil; jejich pracovněprávní vztahy ke státu se řídí ZPr

Vnitřní struktura ozbrojených sil:

- **Armáda ČR** – základ ozbrojených sil, organizačně členěná na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary.
- **Vojenská kancelář prezidenta republiky**, řídí náčelník přímo podřízený prezidentovi ČR.
- **Hradní stráž** – podřízená náčelníkovi vojenské kanceláře.



Současné pojetí správy obranu státu

- Důraz na účinnou obranu státu spolupůsobení při ochraně ústavního zřízení a plnění vojenských úkolů vyplývajících ze spojeneckých závazků ČR.
- Právní definice – viz paragraf 2 zák. č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany ČR.
- Zásadní úkoly při řízení a organizaci obrany státu připadají:
 - Prezidentu republiky
 - Parlamentu
 - Vládě
 - MO
 - Ostatním ministerstvům
 - ČNB a jiným ústředním správním orgánům
 - Příslušným orgánům státní správy a samosprávy.



Správa obrany

- Stav ohrožení
- Válečný stav

Správa obrany

Stav ohrožení státu

- je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost nebo demokratické základy státu
- parlament na návrh vlády (nadpoloviční většina všech poslanců a nadpol. většina všech senátorů) ve Sb. + v hrom. sděl. prostř.
- vláda může požadovat, aby parlament projednal vládní návrh zákona ve zkráceném jednání
- pravomoci orgánů veřejné správy a povinnosti právnických a fyzických osob v období stanoví Z o zajišťování obrany ČR
 - např. pracovní povinnost (zejména v oborech nevyhnutelných k zajišť. životně důležitých funkcí státu nebo k zabezpečení ozbrojených sil)
 - vyvlastnění ve zkr. řízení nezbytných nemovitých a mov. věcí a P k nim
 - v nezbytně nutné míře omezuje svob. pohybu a pobytu a shromP
- někt. opatření pak dále upravuje brannýZ a KrizZ („neobranná“)
Jaké důležité omezení platí při stavu ohrožení (a válečném) pro občany s brannou povinností?

Správa obrany

Válečný stav

- *je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení (43/1 Ú)*
- parlament (nadpoloviční většina všech poslanců a nadpol. většina všech senátorů) ve Sb. + v hrom. sděl. prostř.
- vláda může požadovat, aby parlament projednal vládní návrh zákona ve zkráceném jednání
- pravomoci orgánů veřejné správy a povinnosti právnických a fyzických osob v období stanoví Z o zajišťování obrany ČR a některá opatření (následky) pak dále upravuje brannýZ a KrizZ („neobranná“)



Branná povinnost

- Z 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)
- je povinnost státního občana ČR plnit úkoly ozbrojených sil
- zahrnuje povinnost občana podrobit se odvodnímu řízení, vykonávat vojenskou činnou službu a plnit další povinnosti stanovené tímto zákonem
- ZE ZÁKONA vzniká občanovi ČR ve věku 18 – 60 let (vojákově z povolání zaniká až propuštěním ze služebního poměru dle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání)
- plněna za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, pokud tento zákon nestanoví jinak
- ≠ vojenská základní služba (dle branného Z č. 218/1999 Sb.; byla zrušena k 1. 1. 2005)
- Vykonávána za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu
- Branný zákon rozlišuje:

Vojenskou činnou službu vykonávanou mimo stav ohrožení státu nebo mimo válečný stav (služba vojáka z povolání, vojenská cvičení)

Vojenskou činnou službu vykonávanou za stavu ohrožení státu a za válečného stavu (tzv. mimořádná služba).

- Náklady spojené s brannou povinností jsou hrazeny ze státního rozpočtu ČR.



Děkujeme za pozornost